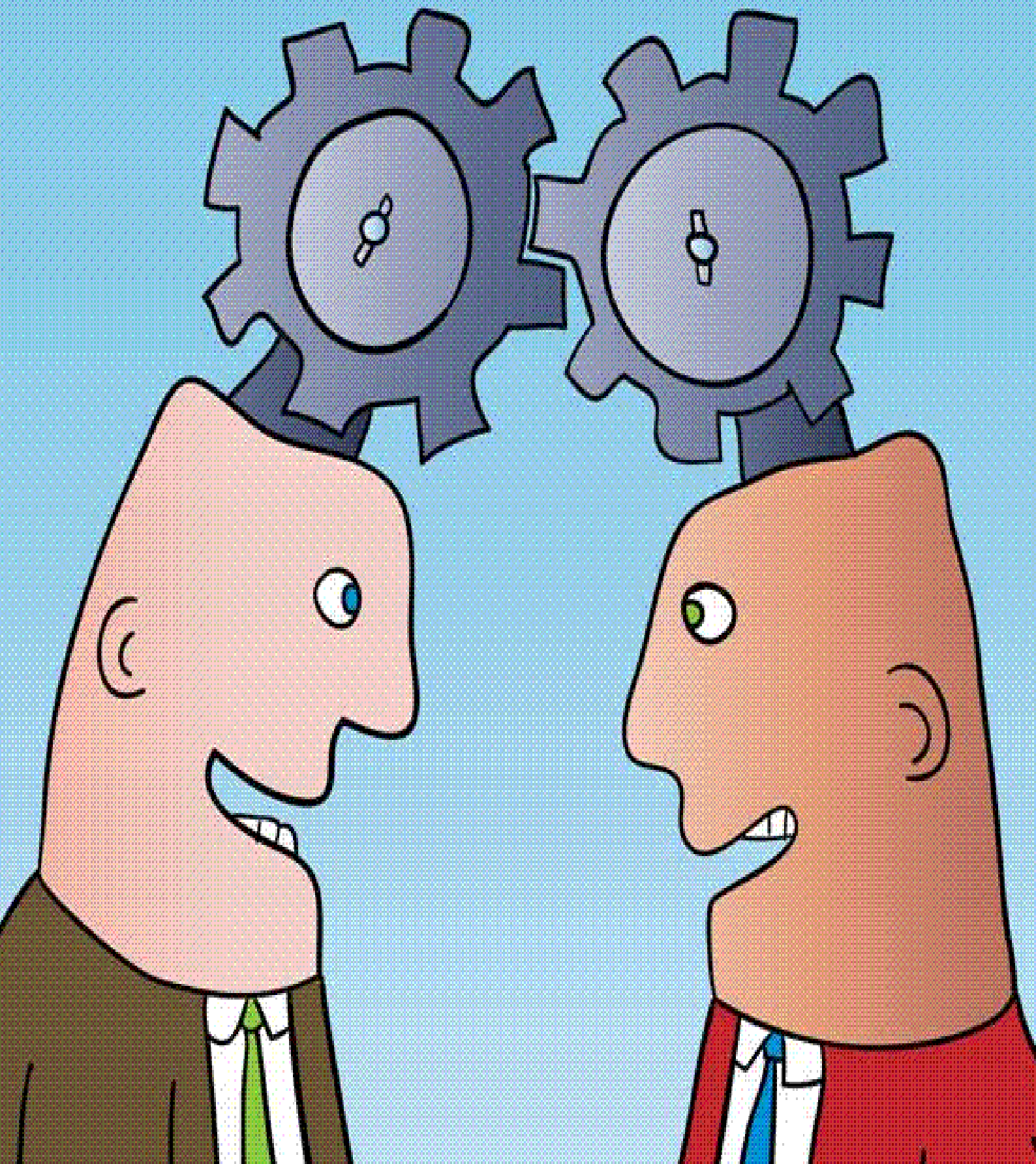

Handleiding 'JeugdhulpAlliantieSchaal' (JAS)

Een hulpmiddel om in gesprek te gaan over de werkrelatie

Inleiding

Onder het begrip 'alliantie' wordt de werkrelatie tussen u als ambulante hulpverlener en de cliënt verstaan. Wanneer de alliantie tussen ambulante hulpverlener en cliënt goed is, heeft dit een positief effect op het uiteindelijke resultaat van de hulpverlening. Door de alliantie in kaart te brengen, wil Lindenhout de mogelijkheid creëren om de geboden hulpverlening tijdens het hulpverleningstraject te optimaliseren.

De alliantievragenlijst (JAS) is een meetinstrument om de werkrelatie tussen u en uw cliënt in kaart te brengen. De vragenlijst wordt vanaf het derde tot vijfde contact door u ingevuld en afgenomen bij uw cliënt. Doordat alle aspecten van de alliantie behandeld worden, geeft deze vragenlijst een compleet beeld van zowel de positieve aspecten van de werkrelatie als de eventuele aandachtspunten.

Na het invullen van de alliantievragenlijsten kunt u in gesprek gaan met de gedragswetenschapper / werkbegeleider. De gedragswetenschapper / werkbegeleider kan u eventuele adviezen geven over de terugkoppeling van de uitkomsten van de vragenlijsten.

Op deze manier wordt vroeg in het traject duidelijk hoe de werkrelatie verloopt en kunnen de eventuele aandachtspunten besproken worden. Hierdoor wordt de werkrelatie geoptimaliseerd. Naar aanleiding van de uitkomsten van de vragenlijsten kunnen er eventuele doelen worden opgesteld met betrekking tot de werkrelatie. Deze doelen kunnen tijdens de middenevaluatie (tweede afname) worden geëvalueerd.

Met behulp van de alliantievragenlijst ben je als ambulante hulpverlener bewust bezig met je eigen aandeel in de samenwerking met de cliënt.

Inhoudsopgave

Introductie alliantievragenlijst.....	3
Ingevulde vragenlijsten, en nu?.....	4
Resultaten scores.....	6
Bijlagen	
Bijlage 1: Vragenlijst 'vorm cliënt'.....	7
Bijlage 2: Vragenlijst 'vorm ambulante hulpverlener'.....	8
Bijlage 3: Scorelijst.....	9

Introductie alliantievragenlijst

Beste ambulante hulpverlener,

De alliantievragenlijst (JAS) bestaat uit twee vormen: 'Vorm Cliënt' wordt ingevuld door de cliënt en 'Vorm Ambulant hulpverlener' zal door u worden ingevuld. Wanneer u de vragenlijst voor het eerst in het gezin gaat gebruiken, is het van belang dat beide vragenlijsten ingevuld worden tussen het derde en vijfde face to face contact in het hulpverleningstraject. Vervolgens kunt u deze vragenlijst gebruiken tijdens evaluatiemomenten.

Het is de bedoeling dat er een volwassen persoon binnen het gezin wordt benaderd (een ouder / opvoeder) die de vragenlijst invult. Wij willen u vragen om eerst zelf de vragenlijst 'Vorm Ambulant hulpverlener' in te vullen en daarna de vragenlijst 'Vorm Cliënt' in te laten vullen door uw cliënt. Deze volgorde is van belang om een zo objectief mogelijk beeld te krijgen van de werkrelatie met uw cliënt.

Na het invullen en afnemen van de vragenlijsten vult u de scorelijst in. De scorelijst geeft overzichtelijk weer hoe sterk de alliantie is tussen u en uw cliënt en kunt u vinden in bijlage 3. Naderhand gaat u over de uitkomsten van de vragenlijsten en de scorelijst met uw gedragswetenschapper / werkbegeleider in gesprek. Na dit gesprek vindt er een terugkoppeling plaats met uw cliënt over de ingevulde vragenlijsten.

De te ondernemen stappen staan in het onderstaande stappenplan beschreven:

Stap 1	Print uw eigen vragenlijst en de vragenlijst van uw cliënt uit. De lijsten staan in bijlage 1 en 2.
Stap 2	Vul de vragenlijst 'Vorm Ambulant hulpverlener' in.
Stap 3	Introduceer de alliantievragenlijst bij uw cliënt.
Stap 4	Laat de vragenlijst 'Vorm Cliënt' invullen door uw cliënt.
Stap 5	Neem de vragenlijst 'Vorm Cliënt' in ontvangst. Maak tevens een afspraak met uw cliënt voor een gesprek. In dit gesprek worden de uitkomsten van de vragenlijsten besproken.
Stap 6	Maak eventueel een kopie van beide <u>ingevulde</u> vragenlijsten ('Vorm Cliënt' en 'Vorm Ambulant hulpverlener'). De kopieën van de ingevulde vragenlijsten kunt u eventueel in het dossier van uw cliënt bewaren. De originele versies gebruikt u tijdens de terugkoppeling met de cliënt. De cliënt krijgt daarna zijn ingevulde vragenlijst terug.
Stap 7	Vul de scorelijst in. Deze kunt u vinden in bijlage 3.
Stap 8	Ga met uw gedragswetenschapper / werkbegeleider in gesprek over de uitkomsten van de vragenlijsten en de uitkomst van de scorelijst.
Stap 9	Ga met uw cliënt in gesprek over de uitkomsten van de vragenlijsten. In dit gesprek zal de werkrelatie bespreekbaar worden gemaakt. Op deze manier wordt duidelijk of de wensen en behoeften (wat betreft de werkrelatie) van beide partijen op elkaar aansluiten. Uitleg en tips over de terugkoppeling van de uitkomsten kunt u terugvinden op bladzijde 4 onder 'Ingevulde vragenlijsten, en nu?'.

Veel succes!

Ingevulde vragenlijsten, en nu?

Na het invullen van de alliantievragenlijsten is het van belang dat u contact opneemt met uw gedragswetenschapper / werkbegeleider. Daarna dient u samen met uw gedragswetenschapper / werkbegeleider de uitkomsten van de ingevulde vragenlijsten en de uitkomst van de scorelijst te bespreken. Op deze manier zal de werkrelatie in kaart worden gebracht. De gedragswetenschapper / werkbegeleider kan u advies geven over de terugkoppeling van de uitkomsten van de vragenlijsten die met de cliënt plaats gaat vinden.

Tijdens de terugkoppeling met de cliënt worden de aspecten van de alliantie, die volgens de vragenlijst voldoende scores (positieve punten), benoemd. Ook punten die volgens de vragenlijst lager scores (aandachtspunten), komen in dit gesprek aan de orde. Op deze manier wordt duidelijk of de wensen en behoeften van u en de cliënt op elkaar aansluiten en kan waar nodig de werkrelatie geoptimaliseerd worden.

In het onderstaande schema vindt u het stappenplan die gebruikt kan worden ter ondersteuning tijdens de voorbereiding van de terugkoppeling. Daarnaast kunt u het stappenplan gebruiken om in gesprek te gaan met uw cliënt over de uitkomsten van de vragenlijsten. In de middelste kolom staan de stappen beschreven en in de rechter kolom staan bijbehorende instructies ter verduidelijking.

	Stappen	Instructies
Voorbereiding		
Stap 1	Lees samen met uw gedragswetenschapper / werkbegeleider de ingevulde vragenlijsten door en vergelijk deze met elkaar.	
Stap 2	Schrijf de opvallendheden op die u signaleert vanuit de vragenlijsten.	Voorbeeld: De cliënt kan bijvoorbeeld aangeven het niet eens te zijn met de opgestelde doelen van het hulpverleningstraject. Dit is een belangrijk punt om naderhand met de cliënt te bespreken. Het kan ook zijn dat u een ander antwoord heeft gegeven dan de cliënt. Over kleine verschillen hierin, kunt u al met de cliënt in gesprek gaan.
Stap 3	Neem de ingevulde vragenlijsten mee naar het gesprek.	
Het gesprek		
Stap 4	Kies een goed moment uit en ga met de cliënt in gesprek. Maak eerst de positief ingevulde punten bespreekbaar. Pak de ingevulde vragenlijsten erbij ter verduidelijking. Benadruk dat het meningen en impressies zijn van uzelf en de cliënt en geen 'harde feiten'.	Leg beide vragenlijsten naast elkaar en benadruk de positieve punten. U kunt hier voorbeelden bij benoemen.

Stap 5	Maak de lager scorende punten bespreekbaar.	Indien nodig legt u uit dat het goed is om de aandachtspunten bespreekbaar te maken, omdat op deze manier het hulpverleningsproces geoptimaliseerd kan worden. Geef de cliënt de ruimte om zijn/haar antwoord toe te lichten.
Stap 6	Kijk of er uit het gesprek nieuwe of aangepaste doelen naar voren komen. Zo ja, bespreek dan hoe deze doelen aan het traject toegevoegd kunnen worden.	
Evaluatie		
Stap 7	Vraag tijdens een volgend face to face contact hoe de cliënt het vond om over de werkrelatie te praten. Geef de cliënt de ruimte om eventuele vragen te stellen.	Voorbeeld: In het vorige gesprek hebben wij besproken dat u het prettiger zou vinden wanneer ik u meer de gelegenheid zou geven om te vertellen. Hoe vond u dat het vandaag ging?
Stap 8	U kunt verder gaan met het hulpverleningsproces op de manier waarop u het gewend bent of hoe de gedragswetenschapper / werkbegeleider het u geadviseerd heeft.	

Resultaten scoren

Na het invullen van de alliantievragenlijsten is het van belang om de scorelijst in te vullen. De scorelijst geeft overzichtelijk de kwaliteit van de alliantie weer tussen u en uw cliënt. Tevens laat de scorelijst zien welke antwoorden overeenkomen en welke antwoorden van elkaar verschillen.

De vragenlijsten zijn door u en uw cliënt ingevuld. Deze vragenlijst bestaat uit twintig vragen met de keuze uit vijf antwoordmogelijkheden: 'Helemaal mee oneens, Mee oneens, Niet oneens / Niet eens, Mee eens en Helemaal mee eens'. Om te kijken wat de kwaliteit van de werkrelatie tussen u en uw cliënt is, zijn de antwoordmogelijkheden voorzien van een score van nul tot en met vier. Hieronder in de tabel staan de scores beschreven.

Antwoordmogelijkheid:	Score:
Helemaal mee oneens	0
Mee oneens	1
Niet oneens / niet eens	2
Mee eens	3
Helemaal mee eens	4

U gaat beide vragenlijsten voorzien van scores. In bijlage 3 staat een scoreschema die hiervoor gebruikt kan worden.

Voorbeeld:

Bij vraag 1 is het antwoord '*Helemaal mee eens*' gegeven. Dit zijn 4 punten. Bij vraag 2 is het antwoord '*Mee eens*' gegeven. Dit zijn 3 punten. Op deze manier worden de scores van alle twintig vragen bij elkaar opgeteld (bijvoorbeeld: 4+3+....+....et cetera). Op deze manier wordt zowel de vragenlijst 'vorm ambulante hulpverlener' als 'vorm cliënt' ingevuld. In het scoreschema kunnen de scores per categorie (doel, relatie en taak) bekeken worden. Onderaan de vragenlijst kan er een totaalscore ingevuld worden van alle twintig vragen. De totaalscores kunnen dan liggen tussen de 0 en de 80 punten.

Wanneer de totaalscore dicht bij de 0 ligt, dan betekent dit dat u en uw cliënt veel geantwoord hebben met 'Helemaal mee oneens' en 'Mee oneens'. U en uw cliënt hebben de kwaliteit van de werkrelatie in dit geval minder positief beoordeeld. Wanneer de totaalscore dicht bij de 80 ligt, betekent dit dat er meer geantwoord is met 'Mee eens' en 'Helemaal mee eens'. U en uw cliënt zullen in dit geval over het algemeen tevreden zijn over de werkrelatie.

Als beide vragenlijsten zijn voorzien van scores, wordt de scorelijst ingeleverd bij de gedragswetenschapper / werkbegeleider. De gedragswetenschapper / werkbegeleider bekijkt de vragenlijsten en bespreekt deze met u tijdens de werkbegeleiding. Als dit gesprek heeft plaats gevonden, kunt u de uitkomsten terugkoppelen aan uw cliënt.

JAS jeugdhulpalliantieschaal

Naam:

datum:

Hieronder leest u een aantal uitspraken die gaan over de werkgrelatie tussen de cliënt en zijn hulpverlener.

Geef per zin aan in hoeverre u het daar mee eens bent, in uw huidige situatie. *Kruis één blokje aan.*

Denk niet te lang na, wij willen uw eerste indruk weten.

1	Ik weet welke dingen ik (met ondersteuning van mijn hulpverlener) wil veranderen.					
2	Mijn hulpverlener en ik zijn het eens over de doelen waaraan ik in deze fase kan werken.					
3	Mijn hulpverlener helpt mij om mijn doelen haalbaar te houden.					
4	We zijn aan de slag gegaan met de dingen waar ik aan wilde werken/over wilde praten.					

5	Mijn hulpverlener luistert goed naar wat ik vertel.					
6	Mijn hulpverlener komt de gemaakte afspraken na.					
7	Ik vertrouw mijn hulpverlener in wat hij/zij zegt en doet.					
8	Het klikt tussen mij en mijn hulpverlener.					
9	Mijn hulpverlener toont begrip voor mij als persoon, wat ik ook doe of zeg.					
10	Mijn hulpverlener vraagt goed door, om mij en mijn situatie beter te snappen.					
11	Mijn hulpverlener komt warm en betrokken op mij over.					
12	Ik durf mijn zwakheden te laten zien aan mijn hulpverlener.					

13	In de samenwerking voel ik mij gelijkwaardig aan de hulpverlener.					
14	Ik ervaar dat ik zelf de baas ben (de regie heb) over mijn hulpverleningstraject.					
15	Mijn hulpverlener en ik zijn doelgericht bezig: stap voor stap op weg naar het einddoel.					
16	Ik heb iets aan de vakkennis die mijn hulpverlener in huis heeft.					
17	Ik vind mijn eigen oplossingen, mijn hulpverlener heeft een ondersteunende rol.					
18	De manier waarop we aan mijn doelen werken past bij mij.					
19	De manier van werken van mijn hulpverlener (tempo, praten/doen) past goed bij mij.					
20	Mijn hulpverlener vraag me regelmatig of we op de goede weg zitten.					

Tot slot: als u denkt aan waar u nu staat, vergeleken met de start van de hulpverlening,

hoe beoordeelt u de situatie dan nu? Kruis één blokje aan:

sterk verslechterd een beetje verslechterd gelijk gebleven een beetje verbeterd sterk verbeterd

Bedankt voor het invullen!

Bijlage 2: Vragenlijst 'Vorm Ambulant hulpverlener'

JAS jeugdhulpalliantieschaal

versie hulpverlener

Naam:

datum:

Naam cliënt:

Hieronder leest u een aantal uitspraken die gaan over de werrelatie tussen de cliënt en zijn hulpverlener.

Geef per zin aan in hoeverre u het daar mee eens bent, bij deze cliënt, in de huidige fase van de hulp.

Kruis één blokje aan. Denk niet te lang na, wij willen uw eerste indruk weten.

	helemaal mee oneens	niet oneens, niet eens	helemaal mee eens
1 Ik weet welke dingen de cliënt (met mijn ondersteuning) wil veranderen.			
2 De cliënt en ik zijn het eens over de doelen waaraan hij/zij in deze fase kan werken.			
3 Ik help de cliënt om zijn doelen haalbaar te houden.			
4 We zijn aan de slag gegaan met waar de cliënt aan wilde werken/over wilde praten.			
5 Ik luister goed naar wat de cliënt vertelt.			
6 Ik kom de met de cliënt gemaakte afspraken na.			
7 De cliënt kan mij vertrouwen in wat ik zeg en doe.			
8 Het klikt tussen mij en de cliënt.			
9 Ik toon begrip voor de cliënt als persoon, wat hij/zij ook doet of zegt.			
10 Ik vraag goed door, om de cliënt en zijn situatie beter te snappen.			
11 Ik voel betrokkenheid naar de cliënt als persoon.			
12 De cliënt durft zijn zwakheden aan mij te laten zien.			
13 In de samenwerking voel ik mij gelijkwaardig aan de cliënt.			
14 De cliënt is zelf de baas (heeft de regie) over zijn hulpverleningstraject.			
15 Mijn cliënt en ik zijn doelgericht bezig: stap voor stap op weg naar het einddoel.			
16 De cliënt heeft iets aan de vakkennis die ik als hulpverlener in huis heb.			
17 De cliënt vindt zijn eigen oplossingen, ik heb een ondersteunende rol.			
18 De manier waarop we aan de doelen van de cliënt werken past bij hem/haar.			
19 Mijn manier van werken (tempo, praten/doen) past goed bij deze cliënt.			
20 Ik vraag de cliënt regelmatig of we op de goede weg zitten.			

Tot slot: als u denkt aan waar de cliënt nu staat, vergeleken met de start van de hulpverlening,

hoe beoordeelt u de situatie dan nu? Kruis één blokje aan:

sterk verslechterd een beetje verslechterd gelijk gebleven een beetje verbeterd sterk verbeterd

Bedankt voor het invullen!

Bijlage 3: Scorelijst

Naam Ambulant hulpverlener:

Naam Cliënt:

Datum:

De scorelijst geeft overzichtelijk weer hoe sterk de alliantie is tussen de ambulant hulpverlener en cliënt. De vijf antwoordmogelijkheden zijn voorzien van een score.

Antwoordmogelijkheid:	Score:
Helemaal mee oneens	0
Mee oneens	1
Niet oneens/niet eens	2
Mee eens	3
Helemaal mee eens	4

		Scores	
		Ambulant hulpverlener	Cliënt
Doel	1		
	2		
	3		
	4		
Totaal:			
Relatie	5		
	6		
	7		
	8		
	9		
	10		
	11		
12			
Totaal:			
Taak	13		
	14		
	15		
	16		
	17		
	18		
	19		
20			
Totaal:			
Totaal score:			

Neem de ingevulde scorelijst mee naar uw gedragswetenschapper / werkbegeleider.

Succes!